

VERKSAMHETSPLAN 2022

Innehållsförteckning

Vattenvårdsförbundets syfte och nytta	4
Verksamhet 2022	5
Bedriva miljöövervakning och ta fram underlag om tillstånd i vattenmiljö	6
Forskningssamarbete mellan Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och MVVF	6
Makrofyter	7
Fiskövervakning.....	7
Gemensamma delprogrammet för nationell miljöövervakning i Stora sjöarna	7
CyanoAlert, fjärranalys för övervakning av algblomning	8
Övrig miljöövervakning	8
Redovisa miljöövervakning till nytta för medlemmarnas verksamhet.....	9
Resultatpresentation till kommuner m.fl.....	9
2022 års miljöövervakning	9
Resultat från 2021 års provtagning av miljögifter i fisk	9
Resultat från 2022 års inventering av glaciala relikter.....	9
CyanoAlert, algövervakning inklusive app	9
Bedriva arbete för samråd, information och resursutnyttjande .	11
Årsstämma	11
Mälarinarium	11
Nätverk för vattenpolitiker och tjänstemän inom kommunerna	11
Nätverk för vattenproducenter kring Mälaren	12
Nätverk för samordning och utveckling av miljöövervakningen.....	12
Samarbete med vattenorganisationer och nätverk för åtgärdssamordnare..	13
Medlemsvärning.....	13
Utarbeta och beskriva rutiner och strategier för arbetet i förbundet	13
Plan för genomförande av visionen 2022-2027 MVVF.....	13
Samverka med andra vattenorganisationer för att samordna utrednings- och åtgärdsfrågor.....	16
Riskanalys av Mälaren.....	16
Nätverk kring kartläggning och åtgärder mot PFAS/PFOS	16
Kartläggning av vandringshinder inom Mälarens avrinningsområde/NÖVD	16
Bekämpning av sjögull i Mälaren	16
Åtgärdssamordnare övergödning Sagån/Mälaren	17
Åtgärdssamordnare Svartån	17
Stöd till åtgärder inom kommunerna	18
Utbildning kommunernas roll i vattenförvaltningen.....	18
Dagvatten.....	18
Tillsyn.....	19
Kunskapsbank med goda exempel.....	19

Vattenprojektbank.....	19
Slutrapportering av MER:s arbete 2013-2021	19
LIFE IP Rich Waters	19
C4 Projektutveckling med fokus på kommuner.....	20
C18 Miljögifter.....	21
Seminarier och omvärldsbevakning.....	21
Tillhandahålla lättillgänglig information om Mälaren	22
Hemsidan.....	22
Sociala medier; Facebook och LinkedIn.....	22
Nyhetsbrev	23
Pressmeddelanden.....	23
Rapportserie och tillgängliggörande av gamla rapporter.....	23
Kommunicera Mälarens värde och nytta.....	23
Kalendarium 2022.....	24
Budget 2022	25

Vattenvårdsförbundets syfte och nytta

Mälarens vattenvårdsförbund är en allmännyttig ideell förening. Dess syfte är att bidra till underlag för samhällsplanering och annan verksamhet av betydelse för vattenförhållandena i Mälaren för att öka möjligheterna att följa upp miljömål och initiera miljöförbättrande åtgärder.

Genom samverkan främjar förbundet vattenvårdande insatser i Mälaren och dess avrinningsområde. I större delen av Mälaren är **övergödningen** fortfarande ett problem. **Miljögifter**, både kända och okända utgör också ett ständigt hot för Mälarens vattenkvalitet och allt levande i sjön. Många fiskar (och andra vattenlevande djur) är beroende att kunna vandra upp och ner i tillrinnande vattendrag, bland annat för sin fortplantning, vilket inte alltid går på grund av **vandringshinder** på många platser i avrinningsområdet. Ett annat hot på frammarsch är **invasiva arter**, främst nu sjögull i västra Mälaren.

Mälaren står nu inför flera stora utmaningar: en **stark befolkningstillväxt** och en planerat **ökad livsmedelsproduktion i närområdet** samt påverkan från **pågående klimatförändring**. Allt detta innebär ökat tryck på Mälaren, dess **biologiska mångfald** och vattenkvalitet, som är en strategiskt viktig fråga i regionen. Inte minst som Mälaren idag är **dricksvattentäkt** för 2,3 miljoner invånare och där behovet av dricksvattenuttag antagligen kommer att fördubblas inom en inte alltför avlägsen framtid. För dricksvattenproduktionen spelar även frågor som **ökad brunifiering** och **grumling**, samt risk för **smittspridning** roll.

Mälarens vattenvårdsförbund vill med sitt arbete bidra till att bevara och förbättra Mälarens vattenkvalitet och spelar en viktig roll för lyfta frågorna om Mälarens tillstånd och samordna och driva på arbetet med åtgärder där det behövs.

Mälarens vattenvårdsförbund arbetar för att bevara och förbättra Mälarens vattenkvalitet.

Verksamhet 2022

I enlighet med vattenvårdsförbundets stadgar antagna 2017 ska förbundets verksamhet omfatta att

- Bedriva miljöövervakning och ta fram underlag om tillstånd i vattenmiljön
- Redovisa miljöövervakningen till nytta för medlemmarnas verksamhet
- Bedriva arbete för samråd, information och resursutnyttjande
- Samverka med andra vattenorganisationer för att samordna utrednings- och åtgärdsfrågor
- Tillhandahålla lättillgänglig information om Mälaren

Under 2021 antogs en vision för Mälarens vattenvårdsförbunds verksamhet 2022–2027, som sammanfattas i sex nedanstående punkter:

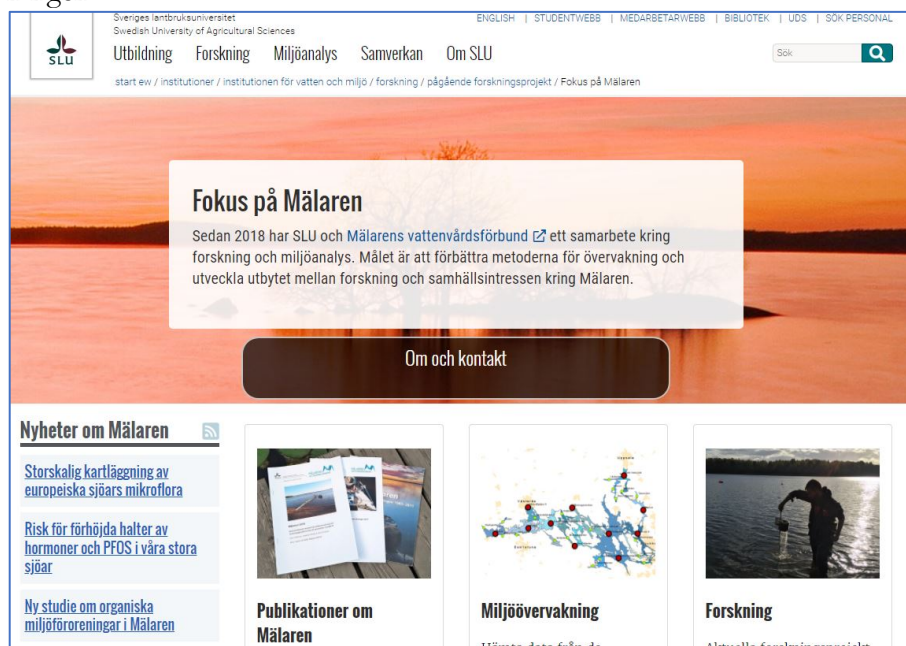
- Vara en mötesplats för samverkan och ömsesidigt utbyte och lärande mellan medlemmarna
- Fortsätta att bedriva miljöövervakning i Mälaren samt utveckla den
- Stötta medlemmarna att nå målet god status i alla vattenförekomster till 2027
- Vara en gemensam röst för förbundets medlemmar gentemot relevanta sektorsmyndigheter
- Förbereda oss för att hantera kommande miljöutmaningar för Mälaren tillsammans
- Kommunicera Mälarens värde och nytta för att medvetandegöra oss alla

Utifrån dessa syften har följande verksamhetsplan tagits fram för 2022 som beskriver vilka uppgifter Mälarens vattenvårdsförbund (MVVF) kommer att arbeta med under året. För den löpande verksamhet som pågår årligen, se dokumentet Organisation & arbetssätt.

Bedriva miljöövervakning och ta fram underlag om tillstånd i vattenmiljö

Forskningssamarbete mellan Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och MVVF

Från och med januari 2018 ingick MVVF och SLU en överenskommelse om forskningssamarbete om Mälärövervakningen. Samarbetet löper sju år framåt, till och med 2024. Förutom den ordinarie övervakningen av fysikalisk-kemiska parametrar, växtplankton, djurplankton, bottenfauna samt fisk, kommer vi att tillsammans med SLU utveckla miljöövervakningen.

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

ENGLISH | STUDENTWEBB | MEDARBETARWEBB | BIBLIOTEK | UDS | SÖK PERSONAL

Utbildning Forskning Miljöanalys Samverkan Om SLU

start ew / institutioner / institutionen för vatten och miljö / forskning / pågående forskningsprojekt / Fokus på Mälaren

Fokus på Mälaren

Sedan 2018 har SLU och [Mälarens vattenvårdsförbund](#) ett samarbete kring forskning och miljöanalys. Målet är att förbättra metoderna för övervakning och utveckla utbytet mellan forskning och samhällsintressen kring Mälaren.

Om och kontakt

Nyheter om Mälaren

- Storskalig kartläggning av europeiska sjöars mikroflora
- Risk för förhöjda halter av hormoner och PFOS i våra stora sjöar
- Ny studie om organiska miljöföroreningar i Mälaren

Publikationer om Mälaren

Miljöövervakning

Hämta data från de

Forskning

Aktuella forskningsprojekt

Mälarens vattenvårdsförbund bedriver ett forskningssamarbete med SLU om miljöövervakning.

De frågor som vi kommer att arbeta med tillsammans under 2022 är:

- Utredning och dokumentation kring uppkomsten av provtagningsprogrammet i Mälaren, varför det utformades som det gjordes.
- Hjälp med uppföljning av åtgärder inom LEVA-projektet.
- Undersöka möjligheten till uppföljning av struktorkalkningen runt Mälaren, och dess påverkan på Mälarens vattenkvalitet.
- Utökat samarbete och bättre resultatredovisning för fiskövervakningen i Mälaren
- Samarbete med examensarbetare

- Samarbete kring uppföljning av sjögullsbekämpningen
- Kartläggning av miljöövervakning i tillrinnande vattendrag till Mälaren
- Ekosystemtjänster i Mälaren, vilka är de? (Examensarbete)
- Den 10 november kommer SLU i samarbetet med Mälarens vatten-
vårdsförbund att arrangera Mälarseminarium 2022 om pågående
forskning och resultat från Mälaren. Fokus denna gång på tillrinn-
ande vattendrag/uppstöms i avrinningsområdet.
Under året kommer också att hållas 4 webinarier med information
om forskning som pågår inom SLU som har anknytning till Mälaren.
Webinarierna hålls via skype och är öppna för alla medlemmar att
delta i.

Makrofyter

Under 2022 planeras inventeringar av sex områden.

Fiskövervakning

Under 2022 kommer förbundet att arbeta för att få in även denna del av miljöövervakningen i överenskommelsen med SLU samt att få fram ett bra program för fiskövervakningen. Resultatredovisning från fiskövervakningen till medlemmarna utvecklas och förbättras i samband med detta.

Gemensamma delprogrammet för nationell miljöövervakning i Stora sjöarna

Mälärövervakningen är en del i den nationella miljöövervakningen i sötvatten och ingår i delprogrammet ”Stora sjöarna” tillsammans med Vänern och Vättern. Vi arbetar fortsatt tillsammans med Vänern och Vättern för att utveckla miljöövervakningen i de stora sjöarna. Under 2022 planerar vi för att titta närmare på utveckling av fjärranalys (satelliter) för statusklassning av övergödning samt även uppföljning av fiskbestånden.

Översyn av miljögiftsövervakningen i Mälaren

Under 2020 påbörjades en översyn av miljögiftsövervakningen i de stora sjöarna som utmynnade i en rapport från Naturhistoriska riksmuseet som blev klar under 2021. Under 2022 arbetar vi vidare med medlemmarna inom förbundet, främst kommuner och länsstyrelser, för att utifrån rapporten som underlag bestämma närmare vilka ämnen som behöver övervakas i de olika vattenförekomsterna samt hur de eventuellt kan

grupperas och hur vi kan samverka inom förbundet kring övervakningen av miljögifter.

Undersökningar av miljögifter i vatten

Under 2022 planerar vi för en större undersökning av miljögifter i vatten med utgångspunkt från rapporten om miljögiftsövervakningen från Naturhistoriska riksmuseet. Kartläggning av miljögifter ingår under åren 2017–2023 som ett delprojekt i LIFE IP Rich Waters, C18.

Uppföljande utredning av analyser av hormoner i fisk och ytvatten

Under 2021 gjordes en undersökning av läkemedelsrester i fisk. I resultaten visade sig fiskarna i Mälaren innehålla halter av hormoner, som inte fanns i fiskarna i Vänern eller Vättern. För att söka vidare vad som är orsaken till detta kommer vi under 2022 att lägga upp en plan för uppföljande studie av hormonhalterna i fisken i Mälaren.

Vattenvårdsförbundet planerar för en uppföljande studie av hormonhalter i Mälarens fiskar.

CyanoAlert, fjärranalys för övervakning av algblomning

Fortsatt deltagande i CyanoAlert beslutas under vintern 2021/2022.

Övrig miljöövervakning

Skер enligt fastställd plan.

Redovisa miljöövervakning till nytta för medlemmarnas verksamhet

Resultatpresentation till kommuner m.fl.

Under 2022 kommer vi att arbeta med att hitta en bättre modell för att förmedla resultaten av mätningarna till kommunerna och övriga som behöver känna till dem, både när det gäller sätt att komma ut och presentera resultaten hos medlemmarna, och den data som finns att hämta på webben. Till exempel planerar vi att under 2022 undersöka möjligheten att använda Miljöbarometern för att visa vattendata inom Mälaren. Vissa kommunmedlemmar inom förbundet använder redan Miljöbarometern.

2022 års miljöövervakning

MVVF kommer tillsammans med SLU att redovisa resultaten från den miljöövervakning som genomförs i Mälaren under 2022. Detta kommer att ske vid årsstämman, vid Mälarseminariet samt även i form av en rapport och information via förbundets hemsida.

Resultat från 2021 års provtagning av miljögifter i fisk

MVVF har tillsammans med Vänerns och Vätterns vattenvårdsförbund genomfört en undersökning av miljögifter i fisk i stora sjöarna under 2021. Resultatet från undersökningen kommer att redovisas i en rapport som publiceras under våren 2021. Resultatet kommer även att användas som ett underlag i översynen av miljögiftsövervakningen i Mälaren och i diskussionerna kring riskanalysen.

Resultat från 2022 års inventering av glaciala relikter

Rapporten beräknas bli klar i december 2022, och läggs då ut på hemsidan.

CyanoAlert, algövervakning inklusive app

Inom projektet CyanoAlert kommer data från fjärranalys med information om algblomning i Mälaren kunna hämtas hem dagligen från satellit

via androidtelefoner. Appen är gratis att ladda ner och tillgänglig för alla, så länge vi har beställt tjänsten. Från 2022 räknar man med att appen även ska finnas tillgänglig för iPhone. Vår tvååriga testperiod avslutas till hösten 2021 och under vintern kommer vi att utvärdera tjänsten samt ta ställning till om vi ska fortsätta eller inte.

Genom CyanoAlert kan även allmänheten bevaka algbloomingen vid sin badvik.

Bedriva arbete för samråd, information och resursutnyttjande

Årsstämma

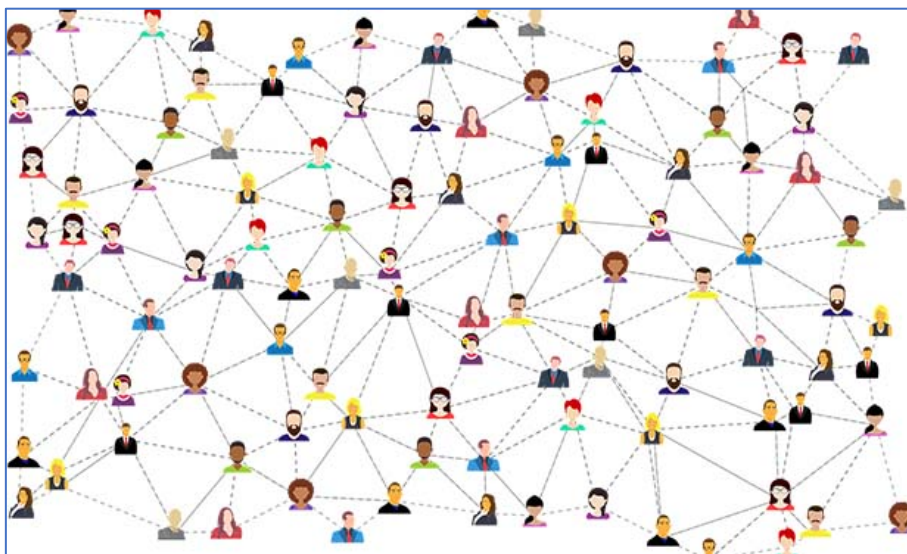
Den 10 maj genomförs årsstämma digitalt dit samtliga medlemmar i Mälarens vattenvårdsförbund och även deltagande kommuner i projektet Mälaren – en sjö för miljoner inbjuds att delta. Före stämman erbjuds tillfälle med fältbesök utomhus och gruppdiskussioner.

Mälarinarium

Fyra gånger om året inbjuds medlemmarna i Mälarens vattenvårdsförbund att delta i webinarium som SLU håller via skype, för uppdatering av pågående forskning och andra projekt på SLU som anknyter till Mälaren. 2022 hålls dessa den 12 februari, 31 maj, 20 september samt den 10 november. För inbjudan till webinarium, mejla Mälarens vattenvårdsförbunds kansli.

Nätverk för vattenpolitiker och tjänstemän inom kommunerna

De tidigare nätverken inom MER ska utvecklas vidare för att nu omfatta alla kommuner inom Mälarens vattenvårdsförbund. Fokus är fortsatt på samverkan mellan politiker och tjänstemän. Fältbesök kommer att arrangeras under året för att titta på olika åtgärder på plats.

Flera nya nätverk kommer att formeras inom vattenvårdsförbundets verksamhet.

Tjänstemannagruppen har varit ett upparbetat nätverk inom MER som inledningsvis kommer att finnas kvar. Under 2022 kommer vi ta ställning till hur den kommer att se ut i fortsättningen. Nätverken för kommunernas tjänstemän kommer att breddas och ändras som ett led i den nya verksamheten inom MVVF från 2022, för att omfatta alla kommunerna.

Gruppen av vattenpolitiker ska fungera som ett stödjande nätverk där politikerna kan ställa frågor om vatten på olika sätt, både expertkunskap och om hur man driver vattenfrågor politiskt. För samtliga kommuner inom MVVF kommer vattenpolitiker att utses.

Nätverk för vattenproducenter kring Mälaren

Mälarens vattenvårdsförbund har utvecklat ett närmare samarbete med vattenproducenterna kring frågor om Mälaren i samband med riskanalysen för Mälaren. Syftet med nätverket är ett samarbete kring Mälaren som dricksvattentäkt med målet att trygga dricksvattenförsörjningen från Mälaren.

Nätverk för samordning och utveckling av miljöövervakningen

Under 2022 planeras uppstart av nätverk för medlemmarna om miljöövervakning för samordning och utveckling av miljöövervakningen inom Mälarens avrinningsområde. Inledningsvis startar vi upp med att samla kommuner, länsstyrelser och SLU under våren för att diskutera behov av stöd och samarbete av miljöövervakningen i recipientkontrollen. Uppföljning av åtgärder och förbättrad spridning av resultaten kommer också att tas upp.

Nätverk för minskade föroreningar i Mälarens avrinningsområde

Under 2022 planerar vi att starta upp ytterligare tre nätverk med särskilda fokus:

- minskad förekomst av PFAS
- minskad spridning av giftiga båtbottnfärger (samverkan med Stockholms stad inom LIFE IP Rich Waters)
- åtgärdssamordnare mot övergödning kring Mälaren

Läs mer om nätverken under nästa avsnitt, "Samverka med andra vattenorganisationer för att samordna utrednings- och åtgärdsfrågor".

Samarbete med vattenorganisationer och nätverk för åtgärdssamordnare

Vattenvårdsförbundet har som målsättning att ingå i samtliga övriga vattenvårdsförbund och vattenråd i Mälarens avrinningsområde. Under 2022 planerar vi att fortsätta utveckla samarbete med övriga vattenvårdsförbund och vattenråd för tillrinnande vattendrag till Mälaren, genom åtgärdssamordningen i vårt pilotområde för LEVA och skapandet av ett nätverk för samtliga åtgärdssamordnare runt Mälaren.

**Lokalt engagemang
för vatten**

Via åtgärdssamordningen inom LEVA utvecklas samarbetet med andra vattenorganisationer.

Medlemsvärvning

Det finns flera organisationer, företag och föreningar runt Mälaren som förbundet gärna skulle se som medlemmar. Under våren 2022 kontakter vi särskilt de kommuner som får dricksvatten från Mälaren via Norrvatten och Stockholm vatten, men inte ligger i Mälarens avrinningsområde och visar nytta med ett medlemskap i MVVF. Vi kommer även att vända oss till kommunerna i hela avrinningsområdet.

Utarbeta och beskriva rutiner och strategier för arbetet i förbundet

För att få bättre struktur i den verksamhet som MVVF bedriver, kommer vi att fortsätta det arbete som påbörjades 2018 med att ta fram styrdokument och rutiner under 2022. Dokumenten omfattar:

Ekonomiredovisning, kommunikation, arkivering och hantering av publikationer från MVVF.

Plan för genomförande av visionen 2022-2027 MVVF

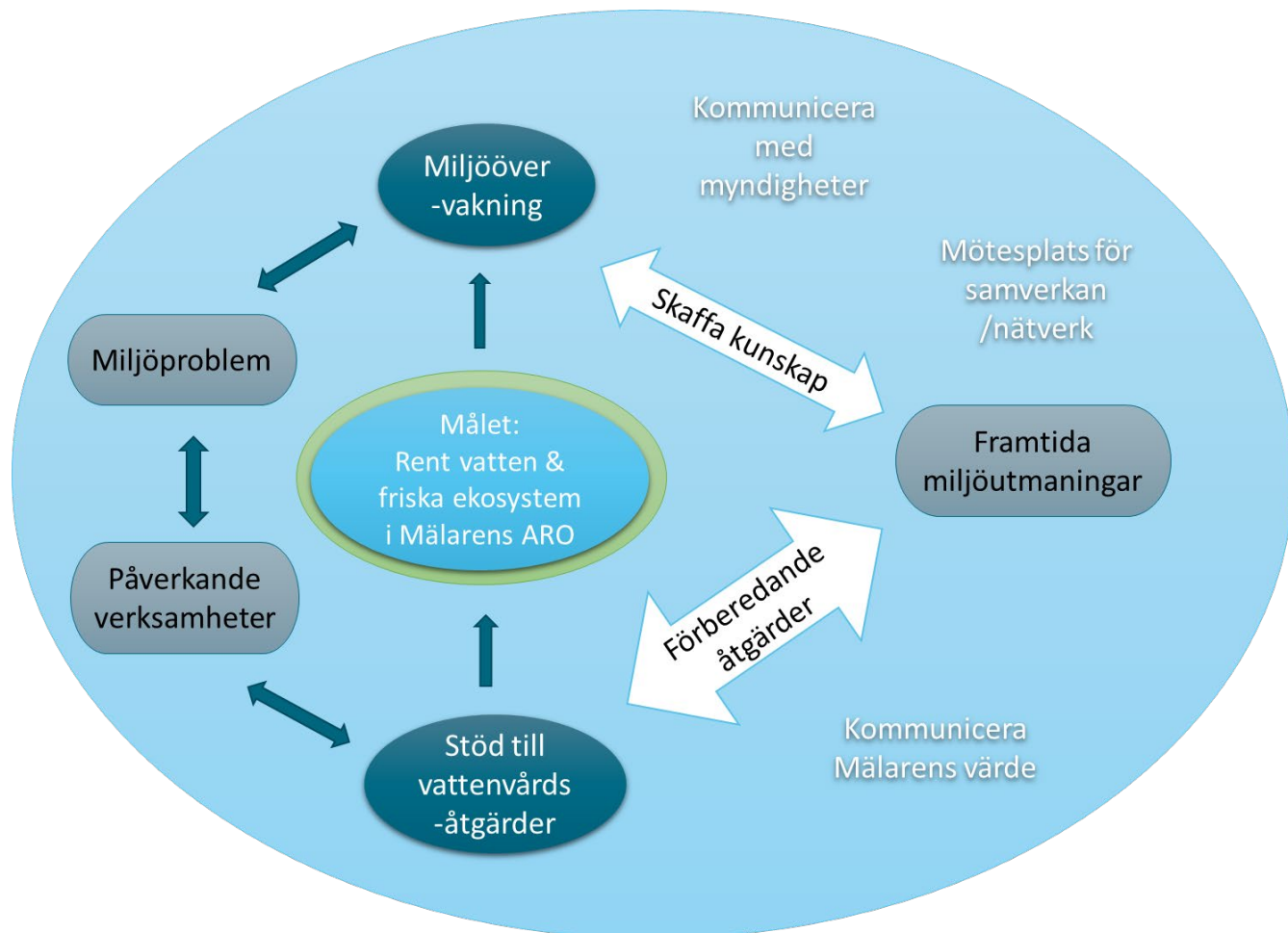
På årsstämman 2021 antogs det förslag till vision för MVVF:s verksamhet 2022-2027, som tagits fram i bred samverkan med medlemmarna.

Inledningsvis kommer nya nätverk att sjasättas under året inom miljögifter (PFAS), övergödning (åtgärdssamordning) samt miljöövervakning. Vi

kommer att koppla specialister till detta. De flesta av våra medlemmar har stort intresse för och behov av att arbeta med dessa frågor.

Vi kommer under 2022 tillsammans att testa en modell för hur vi arbetar med dessa frågor för att se hur vi knyter an till de olika delarna i visionen för att få en helhet av förbundets verksamhet.

Under 2022 kommer vi att arbeta inom förbundet för att ta fram en mer detaljerad plan för genomförande av verksamheten fram till 2027.

Detta är en figur som illustrerar hur de olika delarna i visionen hänger ihop.

Målet med vårt arbete är rent vatten och friska ekosystem i Mälaren och dess avrinningsområde.

Miljöövervakningen (**punkt nr 2 i visionen**) är grunden och utgångspunkten i vårt arbete. Med hjälp av olika undersökningar tittar vi på Mälaren och kartlägger hur Mälaren mår. Om vi i den kartläggningen ser att Mälaren inte mår bra i något avseende, får det utgöra underlag för att planera och olika åtgärder, som genomförs så att Mälarens status förbättras (**punkt nr 3 i visionen**). På så sätt hänger miljöövervakningen ihop med åtgärdsarbetet och Mälarens status. Här, vid stöd till genomförande av åtgärder, ligger enligt visionen vårt fokus de kommande sex åren.

Sedan vill vi också spana framåt och arbeta förebyggande (**punkt 5 i visionen**). Vi skaffar oss kunskap på olika sätt, tex genom modelleringar och ser runt i omvärlden. Detta är kopplat till miljöövervakningen. Den kunskap vi skaffar oss leder i sin tur leder till planering av förberedande åtgärder, vilket förstås är kopplat till stödet för vattenvårdsåtgärder.

Stödjande funktioner till allt detta arbete är nätverk/mötesplats för samverkan (**punkt nr 1 i visionen**) samt kommunikation med myndigheter (**punkt 4 i visionen**) och kommunikation kring Mälarens värde (**punkt 6 i visionen**).

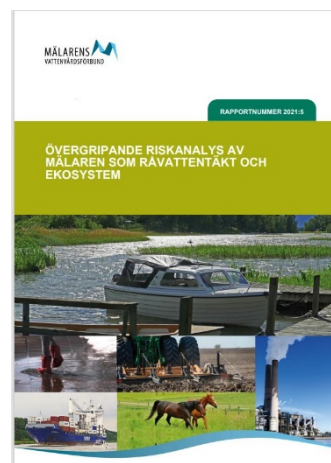
Grundläggande för allt arbete inom MVVF är samverkan/nätverken där allt börjar.

Det här kan ses som en karta, som vi kan navigera oss igenom för att se till att vårt arbete framåt enligt den antagna visionen hänger ihop och bildar en helhet.

Samverka med andra vattenorganisationer för att samordna utrednings- och åtgärdsfrågor

Risikanalys av Mälaren

Vattenvårdsförbundet har under 2020-2021 tagit fram en riskanalys för Mälaren som dricksvattentäkt och ekosystem. Resultaten kommer att kommuniceras under 2022 bland annat genom workshops och diskussion om gemensamma åtgärder för att minska riskerna, samt behov av att göra ytterligare undersökningar för att fylla kunskapsluckor. Arbetet har försenats p.g.a. pandemin, att vi inte har kunnat träffas fysiskt.

Nätverk kring kartläggning och åtgärder mot PFAS/PFOS

Vi startar ett nätverk kring PFAS/PFOS under 2022 med fokus på kartläggning och källspårning av förekomsterna i Mälarens avrinningsområde, samt åtgärder för att minska utsläpp och spridning. Dessa föroreningar har upptäckts vara mer spridda än man först trott, samt riskerar att äventyra möjligheten att använda Mälaren som dricksvattentäkt. Samtliga medlemmar bjuds in att delta i nätverket, men fokus ligger troligen på kommunerna, länsstyrelserna och vattenverken. Vi vill även koppla in universiteten till nätverket.

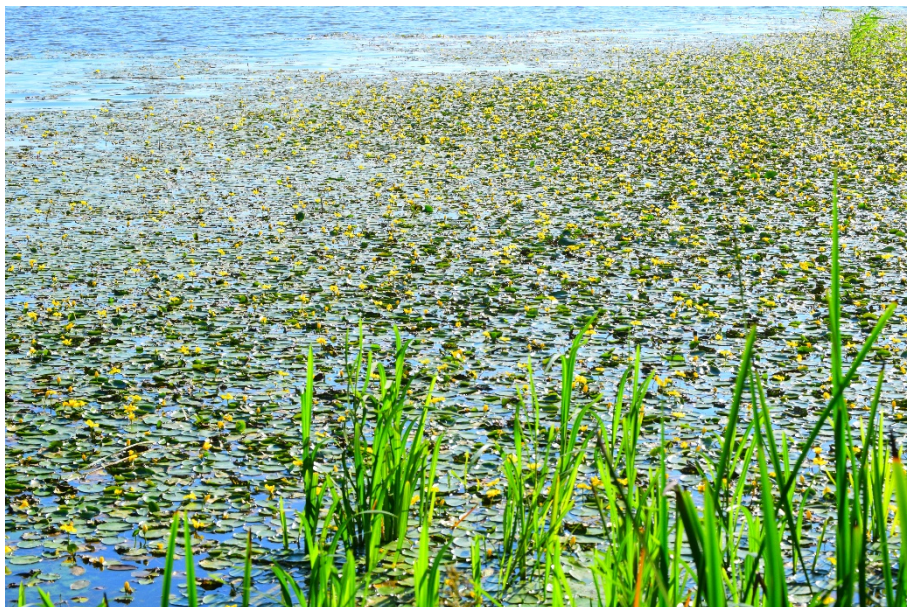
Kartläggning av vandringshinder inom Mälarens avrinningsområde/NÖVD

Vi inleder ett samarbete med LIFE IP Rich Waters, action C15, för att under sommaren 2022 uppdatera tidigare kartläggning av vandringshinder inom Mälaren-Hjälmarens avrinningsområde. (Lägg in källhänvisning här).

Bekämpning av sjögull i Mälaren

Under 2022-2024 har vi fått medel via LOVA för att fortsätta bekämpningen av sjögull i Mälaren. Bekämpningen sker i samarbete mellan

berörda länsstyrelser och kommuner. Vi kommer även att arbeta vidare med att få ytterligare bidrag för fortsatt bekämpning för att få bort sjögull ur Mälaren, till exempel genom att söka bidrag från EU (LIFE). Under 2022 fortsätter vi de tester med vidareutveckling av metoden att täcka sjögullet, nu med flytande duk istället för ramar, för att se om vi kan succesivt byta metod. Detta för att förenkla och effektivisera arbetet med bekämpningen.

Bekämpningen av den invasiva främmande arten sjögull fortsätter under de kommande åren.

Åtgärdssamordnare övergödning Sagån/Mälaren

Åtgärdssamordnaren för Sagån/Mälaren inom LEVA (Lokalt Engagemang för Vatten, HaV:s pilotområden för åtgärder mot övergödning) kommer att fortsätta sitt arbete då vi har fått förlängt bidrag från LOVA 2022-2024. Projektplan finns att ta del av, kontakta då vattenvårdsförbundets kansli. Under 2022 fortsätter vi att stödja utvecklingen av åtgärdssamordnare för övriga tillrinnande vattendrag till Mälaren, och fortsätter att bygga upp vårt nätverk för åtgärdssamordnare runt Mälaren, där fler har tillkommit under 2021.

Havs- och vattenmyndigheten har aviserat att de kommer att arbeta för att fortsatt stödja åtgärdssamordnarna inom LEVA, och att även övriga åtgärdssamordnare mot övergödning under 2022 antagligen också kommer att kunna ta del av det nationella stödet till LEVA-samordnarna.

Åtgärdssamordnare Svartån

Under 2020 beviljades vi medel från LOVA-bidraget att tillsammans med Västerås stad arbeta med åtgärdssamordning i Svartån under 2021-

2022. Åtgärdssamordnaren kom på plats under sommaren 2021, är formellt anställd av Västerås stad. Hon arbetar tillsammans med åtgärds-samordnaren i Sagån, samt är med och förstärker det samordnade arbetet kring Mälaren och åtgärder i övriga tillrinnande vattendrag.

Stöd till åtgärder inom kommunerna

Mälaren – en sjö för miljoner (MER) är det projekt som har haft till syfte att underlätta och påskynda kommunernas åtgärdsarbete för att säkra vattenresurserna i Mälaren. Projektet påbörjades 2013 och avslutades formellt 2021. Från och med 2022 övergår projektet till att bli en del av den ordinarie verksamheten, och omfattar samtliga medlemmar i förbundet, i enlighet med visionen för förbundets verksamhet 2022-2027. En del av förbundets verksamhet kommer fortsatt ha ett fokus på att särskilt stötta kommunerna i genomförandet av åtgärder för bättre vatten, men i ett bredare sammanhang där även övriga medlemmar bjuds in att delta. Under januari 2022 bjuds alla MER-kommunerna in till en konferens för att avsluta och summera resultaten av MER-projektet och en utblick mot fortsatt och breddad verksamhet för dessa frågor inom förbundets ramar.

Utbildning kommunernas roll i vattenförvaltningen

Under 2019 tog MER fram ett utbildningsmaterial för målgruppen nya politiker som berörs av vattenförvaltningen. Utbildningen utarbetades i samverkan med tjänstemannagruppen och vattenpolitikerna inom MER. I samarbete med Vattenmyndigheten har utbildningen spridits nationellt. Under 2022 planerar vi att uppdatera utbildningen efter att Vattenmyndighetens nya åtgärdsprogram har fastställts. Framförallt finns en ny övergripande åtgärd kring vattenplanering. Vi avvaktar med att vidareutveckla utbildningen tills att beslut om nytt åtgärdsprogram är taget.

Några exempel på bilder från utbildningen Kommunernas roll i vattenförvaltningen. Illustrationer: Tobias Flygar.

Dagvatten

Fortsatt arbete med frågorna kring dagvatten kommer att ske, i form av workshops och stöd till projektutveckling.

Tillsyn

Den 26 april 2022 planeras i samarbete med LIFE IP Rich Waters ett större seminarium med fokus på tillsyn. MER-kommunerna har önskat ett seminarium där olika perspektiv på tillsyn lyfts. Syftet är att låta flera olika kompetensområden träffas för att få till en helhetsbild för att på sikt bidra till att förbättra tillsynen utifrån MKN och bidra till bättre vatten.

Kunskapsbank med goda exempel

Under 2022 fortsätter vi arbetet med att lägga upp information och länksamling kring goda exempel på åtgärder och hur man arbetar med att förbereda arbete med åtgärder.

Genom en kunskapsbank på webbplatsen ger vattenvårdsförbundet goda exempel på åtgärder.

Vattenprojektbank

Det finns ett sedan tidigare påbörjat projekt inom MER med en vattenprojektbank, där man ska kunna se på karta vilka projekt som är på gång och planeras, för att kunna ta kontakt med ansvarig tjänsteman/politiker för kunskapsutbyte och eventuell samordning. Vi återupptar arbetet med den, för att tillgängliggöra och uppdatera den.

Slutrapportering av MER:s arbete 2013-2021

Under 2021 har en slutrapport för MER-projektet tagits fram, som innehåller en utvärdering av MER:s arbete, vilket stöd projektet har inneburit för de deltagande kommunerna och övriga resultat. Under 2022 kommer denna att kommuniceras till medlemmarna och andra som arbetar med vattenfrågor inom Sverige.

LIFE IP Rich Waters

MVVF deltar i delprojektet C4 som syftar till att skapa mer resurser till vattenarbetet och C18 som syftar till att samordna mätningar och källspårning av miljögifter i distriktet. MVVF deltar indirekt i delprojektet C2 som omfattar vattenplanering. MVVF kommer att samordna till exempel seminarier och annan informationsspridning med liknande insatser inom LIFE IP.

C4 Projektutveckling med fokus på kommuner

Kompetensutveckling för kommunerna: I projektbeskrivningen för Rich Waters ingår att i C4 bygga upp en funktion för att söka finansiering till åtgärdsprojekt. Funktionen ska hjälpa till att bygga upp kommunernas egen kompetens kring att utveckla projekt och söka pengar till dessa (med slutmålet att fler åtgärder ska bli genomförda). Under 2022 fortsätter vi arbetet med att genomföra flera kapacitetshöjande workshops. Under 2022 kommer vi också att förstärka vår egen personalstyrka med det dubbla just för arbetet med projektutveckling.

- Hästgårdar, samordnad ansökan till LOVA
- Kurser om utlysningar och gemensamma aktiviteter kring LOVA och LONA
- Gemensamma aktiviteter kring utveckling av större, mer omfattande projekt med sikte på EU:s LIFE-program, men som även kan rikta sig mot annan finansiering för genomförande.

Förslag till projektideer att utveckla för större ansökningar inom t.ex. LIFE 2022

- Fria vandringsvägar i Mälarens tillrinningsområde
- Reservvatten i samarbete kring Mälaren
- Vattenplan Kolbäcksån –Hallstahammar
- Uppströmsarbete för att minska PFAS
- Båtbottenfärger
- Åtgärder/åtgärdssamordning för att minska övergödning

Klimat, vatten och projektutveckling: Det finns många beröringspunkter mellan klimatanpassningsåtgärder och vattenvårdsåtgärder och klimat kommer att ta större plats i den kommande förvaltningsplanen från Vattenmyndigheten. MER har finansiering för en extra resurs under 2022 på deltid som under 2022 fokuserar på aktiviteter som lägger grunden för medlemmarnas kunskap om klimat-vattenvårdssynergier samt att koppla ihop oss i samarbete med länsstyrelsernas klimatenheter. Verksamheten baseras på resultatet från en enkät som skickades till kommuner i hela distriktet hösten 2020.

Under 2022 finns en extra resurs på vattenvårdsförbundet med fokus på klimat och vatten.

Sagån (LEVA) och projektutveckling: Under 2022 kommer Sagån vara fortsatt fokus för projektutveckling. Förbundet är med i ett MISTRA-projekt om miljökommunikation (SLU) för åtgärdssamordnarna inom LEVA i Mälardalen. Även Nyköpingsåarna och Enköpings kommun deltar i MISTRA-projektet.

Det kommer även ske projektutveckling inom området konnektivitet i samverkan med temaledaren inom LIFE IP och klimatanpassning.

TBT i Mälaren: Arbetet inom C18 (miljögiftsundersökningar) inom LIFE IP Rich Waters har lett till att gruppen identifierat ett behov av att undersöka åtgärder för minskning av TBT. Under 2022 kommer det att ske en uppstart av arbetet med ett nätverk för kommunerna omkring en informationskampanj för att minska TBT i Mälaren. Nätverket och kampanjen sker i samverkan mellan delprojekten C18 och C20 med Stockholms stad inom LIFE IP Rich Waters.

C18 Miljögifter

Inom delprojektet planerar förbundet för fortsatta miljögiftsprovtagningar och kartläggningar i samarbete med länsstyrelserna runt Mälaren, troligtvis med inriktning miljögifter i ytvatten, och fördjupad provtagning kring hormoner.

Seminarier och omvärldsbevakning

- 26 april - Seminarium om miljötillsyn kopplat till vattendirektivet
- Höst 2022 – webinarium kring nya lagstiftningen om strandskyddet

Tillhandahålla lättillgänglig information om Mälaren

Vattenvårdsförbundet ska verka för att sprida resultat både från den egna men även andras genomförda miljöövervakning samt resultat från genomförda åtgärder.

Hemsidan

MVVF gör resultat från miljöövervakning tillgängliga via förbundets hemsida. MVVF kommer dessutom att löpande lägga ut nyheter och information om vattenarbetet i Mälardalen på hemsidan. Vi samarbetar även med SLU kring deras webbsida "Fokus på Mälaren" med information om Mälärövervakningen och pågående verksamhet inom SLU som rör Mälaren. "Fokus på Mälaren" finns nu även på engelska och är sökbar internationellt. Vi har även undersidor för de vattenorganisationer, med tillrinnande vattendrag till Mälaren, som önskar få en hemsida hos oss. I vårt kalendarium lyfter vi även fram intressanta aktiviteter hos våra medlemmar.

Under 2022 kommer vi att omarbete hemsidan för att spegla den nya organisationen och verksamheten enligt visionen 2022-2027.

Sociala medier; Facebook och LinkedIn

Under 2022 kommer vi fortsatt att lägga upp information om våra egna aktiviteter samt dela nyheter och aktiviteter från våra medlemmar och omvärlden, som rör vatten.

Mälarens vattenvårdsförbund finns idag på LinkedIn och Facebook.

Nyhetsbrev

Kommunerna har efterfrågat regelbunden information om nyheter inom vattenförvaltningen och det finns ett behov av kompetensutveckling. Dessa har skickats ut ca 4 ggr om året. Under 2022 kommer vi att se över våra utskick av nyhetsbrev för att se till de behov som finns i vår nu något förändrade organisation. Målet är att skicka minst 4 nyhetsbrev under 2022.

Pressmeddelanden

MVVF kommer att aktivt arbeta med att skicka ut pressmeddelanden när nyheter, resultat och information behöver spridas.

Rapportserie och tillgängliggörande av gamla rapporter

Vi har startat upp en egen rapportserie för rapporter från Mälarens vattenvårdsförbund och kommer under 2022 att arbeta med att retroaktivt numrera tidigare rapporter i serien, samt att digitalisera äldre rapporter och tillgängliggöra dem via hemsidan.

Kommunicera Mälarens värde och nytta

Under 2022 påbörjar vi planering av kommunikation om Mälarens värde och nytta för kommande aktiviteter kring detta under 2023.

Kommunikation av Mälarens värde och nytta är en viktig del i förbundets verksamhet.

Kalendarium 2022

Januari	Arbetsgruppsmöte 24 januari
Februari	Mälarinarium 9 den 15 februari Styrelsemöte 18 februari
April	Styrelsemöte 4 april
Maj	Årsstämma 10 maj Mälarinarium 10 den 31 maj
September	Mälarinarium 11 den 20 september
November	Mälarseminariet 10 november MER-dagen Åtgärdsfokus 11 november Mälarinarium 12 den 29 november

Budget 2022

Intäkter 2022

Havs- och vattenmyndigheten, miljöövervakning Mälaren	730 000
Medlemsavgifter	2 765 287
Bidrag LOVA/HAV åtgärdssamordning	744 000
Bidrag LIFE IP Rich Waters	458 500
Summa intäkter direkt MVVF	4 697 787
Bidrag LIFE IP Rich Waters, EU-bidrag via Lst Västmanland*	928 200
Summa bidrag och intäkter totalt	5 625 987
Utnyttjande av förutbetalda intäkter MER	468 763
Summa bidrag, intäkter 2022 och förutbetalda intäkter	6 094 750

Kostnader 2022

Miljöövervakning	
Mälarövervakning bas (FOU-samarbete SLU)	1 015 000
Sjöfågel	90 000
Glacialrelikter	43 000
Sensorövervakning Sagån	32 000
Fjärranalys alger (CyanoAlert)	20 000
Fiskövervakning	40 000
Miljöövervakning, personalkostnad	164 000
Summa miljöövervakning	1 404 000
Vattenvårdsprojekt	
Åtgärdssamordning Sagån/Mälaren	908 500
Summa vattenvårdsprojekt	908 500
LIFE IP Rich Waters	
Personalkostnader projektutveckling via Lst U, C4**	1 002 000
Konsultkostnader, C4	751 000
Personalkostnader miljögifter via Lst U, C18**	199 000
Analyskostnader, C18	166 000
Summa LIFE IP Rich Waters	2 118 000
Specialistkunskap, nätverk, projektutveckling	
Personalkostnader	635 000
Konsultkostnader	100 000
Summa specialistkunskap, samordning nätverk och projektutveckling	735 000
Information	
Information, konsultkostnader	100 000
Information, personalkostnad	200 000
Summa information	300 000
Administration och ledning	
Förbundsmöten	75 000
Administration, ekonomi o ledning	534 250
Diverse, oförutsett	20 000
Summa administration och ledning	629 250
Summa kostnader totalt	6 094 750
Därav direkta kostnader MVVF	5 166 550

- * EU-bidraget för lönekostnaderna inom LIFE IP Rich Waters för MVVF flyttades 2020 till Länsstyrelsen i Västmanlands län, p.g.a att kanliets personal är anställd av Länsstyrelsen och EU inte tillåter internfaktureri mellan två parter i projektet. Detta bidrag är det beräknade EU-bidrag som används till lönekostnader för MVVF personal, och som inte syns i vår bokföring eftersom det hanteras helt och hållet av Lst Västmanland. Bidraget 2022 från EU till våra personalkostnader är budgeterat till 928 200 kr.
- ** De personalkostnader som enligt budgeten kommer att synas i vår bokföring är 240 120 (C4) samt 32 680 (C18), dvs totalt 272 800 kr.